

[Svend Erik Hovmand]

mindre væsentligt. Det, vi kan konstatere, er, at dansk landbrug og dansk natur mister væsentlige arealområder hvert eneste år, uanset hvor store begrænsninger vi kan foretage i anlæg osv.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Glistrup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udvalget om fysisk planlægning. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om naturfredning.

(Lovforslag nr. L 130. Fremsat 16/12 77).

Sammen med denne sag foretoges den næste sag på dagsordenen, nemlig:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af ændringer i naturfredningsloven.

(Lovforslag nr. L 131. Fremsat 16/12 77).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Westh (S):

Det forslag til ændring af naturfredningsloven, som vi behandler nu, har på visse punkter karakter af en bunden opgave, idet der allerede for flere år siden har været enighed om, at fredningsplanudvalgene på et eller andet tidspunkt skulle nedlægges. Man havde oprindeligt forestillet sig, at der, når regionplanerne var vedtaget, ville være en naturlig lejlighed til at ændre fredningslovgivningens administrative system, for det er

jo reelt kun det, der sker, når fredningsplanudvalgene forsvinder.

De forskellige fredningsplanudvalg har udarbejdet specielle oplæg til regionplanerne, og det er vort indtryk, at disse oplæg indgår i regionplandebatterne på en god og tungtvæjende måde. Ministeren har derfor fundet det forsvarligt at foreslå den ændrede administrationsform allerede nu.

Vi er i min gruppe enig med ministeren i, at det af mange grunde, bl. a. personalemæssige, er ønskeligt at få afklaret administrationsspørgsmålet, og da vi også finder tidspunktet sagligt forsvarligt, har vi ingen indvendinger imod, at forslaget fremsættes nu. Man kan måske også sige, at amtsrådene ved at overtage opgaven nu er særlig forpligtet til at tilgodese fredningshensynet i regionplanerne.

Jeg vil i denne forbindelse gerne understrege, at vi i socialdemokratiet finder, at fredningsplanudvalgene har udført et betydningsfuldt arbejde, der har været og fremover vil være af uvurderlig betydning for Danmarks natur. Jeg skal da heller ikke skjule, at vi på mange måder er kede af, at fredningsplanudvalgene ikke længere skal fortsætte, men vi erkender, at der efter planlovsreformen, og efter at regionplanerne er ved at blive til virkelighed, ikke længere er det samme behov for fredningsplanudvalgene som tidligere.

Endvidere har vi jo alle på mange møder hørt, at mange mennesker har fundet planlægningssystemet uoverskueligt. Der har derfor ofte været fremført ønsker om forenkling, hvilket vi herved søger at imødekomme.

Jeg vil gerne understrege, at vi ikke ønsker fredningsinteresserne nedprioriteret i forbindelse med denne ændring af fredningsadministrationen – snarere tværtimod – og vor velvilje over for forslaget skal derfor i høj grad ses i forbindelse med, at Amtsrådsforeningen har erklæret sig fuldstændig enig i, at fredningshensynet ikke fremover skal spille en mindre rolle end hidtil, og at Amtsrådsforeningen har garanteret fredningsadministration en meget stærk placering i amtsadministrationerne. Vi vil meget opmærksomt følge amtsrådenes overtagelse af de opgaver, de nu får overdraget, og vi vil også gerne opfordre de foreninger og personer, der har en særlig interesse i den danske natur, til

[Westh]

som hidtil at følge behandlingen af den danske natur omhyggeligt.

I den forbindelse vil jeg spørge ministeren, om det ikke var en overvejelse værd, hvis der var ønske om det regionalt, at åbne mulighed for etablering af et rådgivende organ, f. eks. bestående af Naturfredningsforeningen, Jagtforeningen, Friluftsrådet og andre, som amtsrådene i afgørende sager kunne høre, altså en slags forbrugerråd.

Primærkommunerne har naturligt nok udtrykt betænkelighed ved, at de ikke længere vil være direkte placeret i de organer, der står for fredningsplanlægning, men vi mener, at primærkommunerne gennem offentlighedsfasen og gennem planlovene i øvrigt er sikret en rimelig mulighed for at påvirke planerne. Jeg håber og tror da også, at amtsrådene vil være meget forstående over for kommunernes, Naturfredningsforeningens, Friluftsrådets og andre interesseorganisationers ønsker og tanker, når forslag og endelige fredningsplaner skal udarbejdes, og jeg gør opmærksom på, at alle tilkendegivelser om fredningsplaner skal indsendes til ministeriet, når planerne søges endeligt godkendt.

Af de øvrige nye ting skal jeg kun fremhæve en enkelt, nemlig at der i lovforslaget er lagt langt større vægt på bevarelsen af vore vådområder, der er med til at give et afvekslende dyre- og planteliv og et naturmæssigt righoldigt landskab. Vi tillægger disse forslag afgørende vægt. I den tekniske tidsalder, vi lever i, er det afgørende nødvendigt, at vi værner vore landskabelige værdier, og fredningshensynet vil ikke blive mindre i tiden fremover. På den baggrund vil vil deltage i et positivt udvalgsarbejde.

Marinus Sørensen (S):

Det drejer sig om lovforslag nr. L 131 om de konsekvensændringer, der må ske, såfremt ændringen af naturfredningsloven bliver vedtaget; altså en følgelov. Ændringerne skal først og fremmest ses som en følge af den foreslåede ophævelse af fredningsplanudvalgene og overførelsen af disse opgaver til amtsrådene. Disse opgaver har i dag ikke alene forbindelse med naturfredningsloven, men også med andre love. For det første må man sikre sig, at naturfredningsinteresserne sikres i lands- og regionplanlovene, efter at ansvaret for det regionale fredningsarbejde

er overgået til amterne. For det andet – og det er noget væsentligt i bestræbelser for nærdemokrati – er en ændring af klagebestemmelserne foreslået henlagt til en bredere kreds af interesserede, efter at fredningsplanudvalget som klageberettiget organ ikke eksisterer mere.

Lovforslaget siger klart i § 11, stk. 1, at en klage kan indgives af enhver, der må antages at have en væsentlig individuel interesse i sagens udfald. For at dette skal kunne realiseres og ikke kun være en teoretisk mulighed, må de pågældende have mulighed for at få kendskab til zonetilladelser. Derfor foreslås det, at disse tilladelser offentliggøres af zonemyndigheden. Nærmere regler for denne offentliggørelse – og det vil vel dreje sig hovedsagelig om de ting, som ikke i forvejen har været offentliggjort under kommuneplanlovens regler – foreslås henlagt til miljøministerens endelige fastsættelse.

Det er klart, at denne nærdemokratiske bestemmelse om offentliggørelse – og af denne grund sikkert også flere klagesager – vil kunne synes at påføre amterne en del ekstra arbejde og dermed øgede udgifter. I realiteten er der dog ikke tale om væsentlige udgiftsforøgelser, men nærmere om en omrokering af visse udgifter. Det er lige så klart, at hvis man mener noget med udtalte ønsker om offentlighed og nærdemokrati, må disse eventuelle udgifter ikke komme til at stå som en hindring for lovforslagets vedtagelse.

Mit parti mener noget med offentlighed og nærdemokrati og kan derfor anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Thorndahl (FP):

En ændring af naturfredningsloven har været drøftet ved flere lejligheder i folketinget i de senere år, specielt hvad angår den fremtidige administrative struktur for naturfredningen. Debatterne har afdækket betydelige forskelle mellem partierne og vel også en vis usikkerhed. Miljøministeren har derfor ledsaget sit forslag med en fyldig historisk redegørelse. Nu skal man selvfølgelig være forsigtig med at rose ministre, men jeg finder det egentlig rimeligt at sige, at den fremstilling af sagen og af lovforslaget, som miljøministeren her har givet folketinget, i det væsentlige er let læst og tydelig i sin beskrivelse af mulighederne og problemerne.

[Thorndahl]

Det er givet, at fredninger eller fredningsplanlægning som en selvstændig sektorplanlægning over en betydelig indflydelse på de øvrige arealanvendelser i regionplanerne. Ministeren har i bemærkningerne opgjort de samlede offentlige udgifter ved at varetage naturfredningsformål inklusive erstatninger og arealerhvervelser til 57 mill. kr. på årsbasis. Det svarer vel nok sammenlagt til en udgiftsførøgelse på ca. 10 pct. i forhold til udgifterne ved den nugældende lovgivning.

Man må selvfølgelig erkende, at det ville være i modstrid med vore almindelige erfaringer, hvis ikke det offentlige i forbindelse med strukturændringer ville være i stand til at motivere nogle opgaveudvidelser, der vil indebære en samlet udgiftsførøgelse for det offentlige. Opfattede man imidlertid de udgifter, der medgår til fredningsplanlægning og fredningsformål, som udtryk for den betydning, som samfundet tillægger naturfredningen, må man nok retfærdigvis indrømme, at naturfredningen er prioriteret meget lavt. Amtskommuner og primærkommuner anvender eksempelvis årlig milliardbeløb til andre arealanvendelses- og miljøformål.

Den vurdering skal dog ikke opfattes som udtryk for, at fremskridtspartiet er indstillet på at medvirke til at forøge udgifterne til naturfredningen, men det må være rimeligt at konstatere, at naturfredningen set fra det offentliges side i økonomisk henseende er af en moderat størrelsesorden.

Med hensyn til lovforslagenes administrative del, der som nævnt indebærer, at de nuværende fredningsplanudvalg overføres til amtsrådene og hovedstadsrådet, skal jeg oplyse, at fremskridtspartiet kan se det hensigtsmæssige i denne administrative forenkling, selv om vi ud fra andre betragtninger egentlig hellere havde behandlet et lovforslag om amtsrådenes nedlæggelse end netop fredningsplanudvalgenes.

Der er imidlertid ingen tvivl om, at overførelse af naturfredningsmyndigheden til regionplanmyndigheden indebærer en administrativ forenkling, der fremover vil kunne gøre tingene lidt lettere både for borgerne og for myndighederne. Fremover vil fredningsplanlægningen alene blive besluttet af rene politiske råd som led i den almindelige politiske afvejning af ofte meget modstridende interesser, en politisk afvejning, der helt givet alt efter det lokale politiske flertal vil inde-

bære betydelige forskelle i fredningspolitikken fra amtskommune til amtskommune, medmindre fredningsstyrelsen vil administrere meget forskelligt fra de øvrige styrelser under miljøministeriet.

Det er også helt givet, at konsekvensen af denne administrative ændring bliver en afgjort svækkelse af de interessegruppers indflydelse, der i dag er repræsenteret i fredningsudvalgene, såsom Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og landbrugsorganisationerne.

Miljøministeren siger i bemærkningerne til lovforslaget, at det forudsættes, at kommunerne løbende inddrages i planlægningsarbejdet, og at interesseorganisationerne gennem bestemmelser om offentliggørelse af forslag til fredningsplaner får mulighed for at øve den indflydelse på planlægningen, som de hidtil har kunnet udøve gennem deres medlemskab af fredningsplanudvalgene.

Hvis man skal lægge den praksis og den holdning, som planstyrelse og miljøstyrelse inden for de andre planlægningsområder hidtil har demonstreret, til grund – og det var jo ikke urimeligt at gøre – er disse bemærkninger fra miljøministeren ikke fem flade øre værd – det er nævnt én gang før i dag, men det er rimeligt at gentage det. Den betydning, man inden for disse områder har tillagt tilkendegivelser, der er fremkommet under offentlighedsproceduren fra borgernes side, har efter min bedømmelse været mikroskopisk. Det nærdemokrati, der hidtil er blevet praktiseret under miljøministeriets planlægningsområder, kan sammenfattende efter vor bedømmelse kun karakteriseres som en narresut.

Hvis vi derfor inden for fredningsplanområdet vil komme til at konstatere, at miljøministeren rent faktisk mener det, han skriver om medindflydelse og om nærdemokrati, vil det i hvert fald for mig være en af de største overraskelser, jeg hidtil som politiker har været udsat for.

Om lovforslagets administrative del skal jeg endelig sige, at jeg finder det helt urimeligt, at man i en lov direkte fastsætter en særlig stilling og stillingsbetegnelse: amtsfredningsinspektør, for de underordnede myndigheder; det afgørende må jo være de funktionskrav, der fra lovgivningsmagts side stilles til de kommunale myndigheder. Eksempelvis har miljøbeskyttelsesloven jo heller

[Thorndahl]

ikke sagt noget som helst om, at der i hvert amt skal ansættes en amtsvandinspektør til at udøve de beføjelser, der er tillagt amterne.

Jeg skal herefter beskæftige mig lidt med lovforslagets naturfredningsmæssige indhold. Det er rimeligt at se naturfredning som led i det samlede miljøværn, og i den henseende må naturfredningsloven vurderes sammen med by- og landzonelovgivning. Der kan være og er meget rigtigt i disse loves intentioner, men naturfredningsloven og by- og landzoneloven har virket utrolig restriktive, nærmest som en ærkereaktionær konserveringspolitik, som i virkeligheden nok har forårsaget en udbredt irritation mod disse love. Meget af det, vi i dag oplever som virkelig bevaringsværdige og attraktive miljøer, intime samspil mellem bebyggelser, mennesker og natur, kan jo slet ikke etableres mere netop som en konsekvens af denne lovgivning.

Ved regeringsomdannelsen i februar sidste år udtalte statsministeren, at kulturpolitik og miljøpolitik hænger sammen, men det har jeg egentlig vanskeligt ved at se på basis af de faktiske forhold. Når miljøministeren skifter ham og bliver kulturminister, støtter ministeren kulturelle eksperimenter af ofte særlig ekstrem og særpræget karakter – lad mig blot nævne teatergruppen Solvognen og forfatteren Bent Haller – men når ministeren forlader Nybrogade og kommer til Slotsholmsgade, skifter ministeren igen kulør som en anden kamæleon: så bliver ministeren restriktiv, forsigtig og nærmest asketisk konservativ.

Jeg synes, det er væsentligt at notere, at den udflytning af gårdene, der skete som følge af stavnsbåndets ophævelse og fællesdriftens ophør for knap 200 år siden, ville have været helt umulig, såfremt enevoldskongerne havde gennemført og administreret en naturfredningslov og en by- og landzonelov som den, vi kender i dag.

Det er rigtigt, at vi skal værne om vor natur eller rettere det kulturlandskab, vi gennem årtusinders udvikling har skabt, men det skal ikke ske ved en gold og restriktiv konserveringspolitik som den, vi har i dag.

Den væsentligste ændring i forslaget til ændring af naturfredningsloven er, som det også er nævnt fra den socialdemokratiske ordførers side, de forøgede bestemmelser om beskyttelse af vådområderne. Ministeren siger, hvad der naturligvis er helt rigtigt, at der gennem de sidste 100 år er sket en drastisk

reduktion af vore vådområder. Jeg synes nok, ministeren skylder at oplyse, at de drænings- og landvindingsarbejder, som har medført denne reduktion, ofte er gennemført ved offentlige tilskudsordninger, der har været et betydeligt incitament som led i en række daværende beskæftigelsespolitiske programmer.

Den ændring, der er beskrevet i lovforslagets § 43, indeholder en række efter min bedømmelse uklare bemyndigelser og nogle praktiske afgrænsningsproblemer først og fremmest vedrørende det, der defineres som moser, selv om ministeren i bemærkningerne siger, at man topografisk meget let vil kunne foretage en sådan afgrænsning.

Hvis denne bestemmelse skal håndhæves med nogen styrke, er det helt givet, vi får en masse problemer med den daglige administration og med den deraf følgende belastning af vore amtskommunale administrationer. Lovforslaget siger, at tilstanden i moserne kun må ændres med tilladelse fra amtsrådet eller hovedstadsrådet. Ja, »tilstanden« er jo et meget vidt begreb. Nu er overskriften på paragraffen »Anlæg m.v. i forbindelse med vådområder«, og det indebærer vel, at man kan fortolke det sådan, at der med tilstanden ikke tænkes på vandbalanceændringer, men alene på ændringer af mosernes fysiske tilstand og begrænsninger, men det er i hvert fald ikke særlig klart formuleret.

På baggrund af en foreløbig gennemgang af lovforslaget må jeg sige, at der er en række problemer og tilsyneladende uklarheder, som vi under udvalgsarbejdet må se at få nøjere belyst. Vor endelige stilling til lovforslaget må afvente denne grundige udvalgsbehandling, men jeg vil gerne til slut understrege, at fremskridtspartiet ikke vil medvirke til at gøre det danske kulturlandskab til et støvet og livløst museum.

Kristen Østergaard (V):

Hovedpunktet i forslaget til lov om ændring af naturfredningsloven er som allerede nævnt, at fredningsplanudvalgene afskaffes, og at deres hidtidige virksomhedsområde overføres direkte til amterne. Dette hovedformål er for venstre en naturlig konsekvens af de nylig gennemførte kommunale og regionale planlovgivninger.

[Kristen Østergaard]

Fredningsplanudvalgenes opgaveområdes overførelse til amterne skal modvirke dobbeltadministration på området og helst også medføre, at væsentlige dele i forbindelse med naturfredning afgøres på lokalt plan efter lokalt behov. Venstre er tilhænger af et decentraliseret styre på flest mulige områder af samfundslivet, selv om dette må indebære, at afgørelserne på mange områder kan falde forskelligt ud i forskellige amter og områder.

Efter venstres opfattelse skal amterne også have lov til at administrere planlovene, derunder også fredningsplanlægningen, forskelligt, fordi forholdene i amterne er forskellige. Ved gennemlæsningen af forslaget har jeg ikke kunnet frigøre mig for den fornemmelse, at miljøministeren har været noget bange for at drage den fulde konsekvens af de gode decentrale træk, der findes i lovforslaget. Det kommer især til udtryk i bestemmelserne om den store udbygning af den centrale fredningsstyrelse og tillægning af nye, skal vi sige overordnede beføjelser både til fredningsstyrelsen og til miljøministeren selv.

Bestemmelserne i den nye § 65 b synes jeg også har en lidt barnepigeagtig karakter, og bestemmelsen i den ny § 65 c er udtryk for en utidig ængstelse for, at amterne ikke selv kan klare denne planlægning, som de allerede har megen erfaring i at løse.

Efter venstres mening er det ikke nødvendigt at påbyde, at amterne skal oprette fredningsadministrationer, de kommer af sig selv og i det omfang, som amterne finder det nødvendigt. Der er heller ikke grundlag for at lovfæste, at den amtslige administration skal forestås af noget så stort som en amtsfredningsinspektør – man har jo kopieret amtsvejsinspektøren og amtsvandinspektøren. Jeg vil meget nødigt have, at fredningsområdet skulle blive af et sådant omfang, at det kan sammenlignes med de kæmpemæssige praktiske opgaver, som løses af vejvæsenet og vandløbsvæsenet. Når man bekender sig til det decentrale styre, må man også kunne overlade til amterne selv at foretage den fornødne administrationsopbygning. Disse nye bestemmelser i § 65 b og c vil venstre underkaste en nærmere vurdering under udvalgsbehandlingen.

I udvalget ønsker venstre også nærmere belyst, hvilke konsekvenser det vil få, at private vandløb og også moser inddrages under naturfredningsloven. Der synes også her at

være en tendens til dobbeltadministration. Når man betænker, hvordan amterne har udbygget vandløbsadministrationen og vandløbsinspektionen, synes det mere naturligt, at bestemmelsen anbringes i vandløbslovgivningen, såfremt der i det hele taget er grundlag for det. Men det vil vi altså se nærmere på i udvalget sammen med mange andre af de nye bestemmelser, der foreslås.

Lovforslaget er ledsaget af nogle meget omfattende bemærkninger, 50 spaltelider, og jeg vil yde ministeren min anerkendelse for de fyldige oplysninger. Men jeg kan ikke tilbageholde en bemærkning om det afsnit, der omfatter fredningsmyndighedernes fremtidige opgaver, og min bemærkning skal stilles som et spørgsmål: er der virkelig så mange naturfredningsopgaver, der skal løses i fremtiden? Vi har dog haft løbende naturfredning i Danmark siden 1917, og vi har haft ajourførende lovgivning fra tid til anden adskillige gange inden for dette område. Kan det virkelig være rigtigt, at der skulle være så meget, der er forsømt på dette område?

Bemærkningerne om de fremtidige opgaver kan give anledning til en vis ængstelse angående de administrations- og ressourcetekrav, der kan blive stillet. Naturfredningen skal have sin gode, rimelige og store plads i det danske samfundsliv, men samfundet kan jo ikke leve af naturfredning og fritidsinteresser alene. Vi har nogle kedelige frednings-sager løbende her i landet, hvor andre befolkningsgrupper føler sig gået for nær af fredningsmyndighedernes, skal vi sige ret markante pågaaenhed. Naturfredningssager kan faktisk ikke være tjent med, at der opstår den slags konfrontationer i befolkningen i anledning af fredninger, og som fredningsmyndighederne giver anledning til, når der stilles urimelige fredningskrav ud fra andre synsvinkler end fritidsinteresserne.

Min ængstelse vil jeg gerne konkludere i en henstilling til miljøministeren om at bruge sin indflydelse til at påvirke naturfredningsmyndighederne til optræden med mere mådehold, sådan at også erhvervslivet og andre befolkningsområder kan føle, at de kan være der.

Med disse bemærkninger vil venstre give tilslutning til lovforslagets hovedsigte og hovedpunkter, men tilslutningen til forslagens endelige vedtagelse afhænger selvfølgelig af,

[Kristen Østergaard]

hvad vi finder frem til, og hvilke problemer vi får forklaret og belyst i udvalget.

Den samme tilslutning, som jeg her giver til naturfredningslovens hovedpunkter, gælder også uden særlige bemærkninger lovforslag nr. L 131, der omfatter nødvendige konsekvensændringer i andre love, hvis naturfredningslovsforslaget vedtages efter de foreslåede retningslinjer.

Keld Andersen (KF):

En af de væsentligste ændringer i det forslag til lov om ændring af lov om naturfredning, som miljøministeren her har fremsat til behandling, er forslaget om at ophæve fredningsplanudvalgene og overføre hovedparten af deres opgaver til amtsrådene.

Ifølge de bemærkninger, som ledsager forslaget, er denne ændring foreslået ud fra ønsket om en forenkling af administrationen gennem samordning af fredningsplanlægningen med den regionale planlægning.

Det konservative folkeparti har tidligere givet udtryk for lignende tanker på dette område, og vi er derfor enige med ministeren i hensigten med denne del af lovforslaget, men vi har vore meget stærke tvivl, for så vidt angår mulighederne herfor gennem de ændringer, ministeren foreslår. Det er imidlertid noget, vi vil vende tilbage til under udvalgsarbejdet.

Det må sikres ved en arbejdsdeling mellem regionale og centrale fredningsmyndigheder, at varetagelsen af fredningsinteresser som helhed ikke svækkes, fremgår det af ministerens bemærkninger. Igen er jeg ganske enig i målet, men såfremt vi ikke i lovteksten sikrer primærkommunerne repræsentation i såvel selve fredningsplanlægningen som i den efterfølgende administration af fredningsplanerne, mener jeg ikke, vi opnår det her tilsigtede. Tværtimod bliver der uden primærkommunernes repræsentation efter min opfattelse netop tale om en svækkelse i varetagelsen af fredningsinteresserne, men også det må vi drøfte nærmere i udvalget.

Jeg kunne i øvrigt ønske, at det af lovteksten klart fremgik, at denne lov skal administreres under hensyn til en samfundsmæssig helhedsvurdering, som det bl. a. gælder for miljøbeskyttelsesloven. I den forbindelse vil jeg gerne spørge ministeren – og jeg forventer ikke nødvendigvis svaret i dag, men gerne

under udvalgsarbejdet – om ministeren vil fastholde sin formulering af § 11 i loven, der taler om forbud over for erhvervsvirksomhederne. Som teksten er formuleret, må en virksomhed, over for hvem denne paragraf tages i anvendelse, ophøre med sin produktion, så længe en fredningssag varer, og det kan som bekendt ofte tage meget lang tid.

Ifølge § 19, stk. 3, kan der til en virksomhed efter ansøgning ydes en godtgørelse som følge af det tab, den lider, dersom fredningssagen opgives. Denne formulering vil jeg foreslå strammet, således at det af lovteksten klart kommer til at fremgå, at der ikke kan, men skal ydes erstatning i sådanne tilfælde. I modsat fald kan enhver, der af den ene eller af den anden grund ønsker at genere en virksomhed – og det synes jo desværre at blive stadig mere populært i visse samfundskredse – blot anlægge en fredningssag og dermed fjerne grundlaget for virksomhedens videre eksistens, såfremt der ikke ydes godtgørelse for eventuelt tab.

I de administrative og økonomiske bemærkninger til lovforslaget siger ministeren, at det indebærer statslige besparelser, og noget sådant har vi i det konservative folkeparti afgjort sympati for. Jeg vil derfor gerne bede ministeren oplyse, af hvilken størrelsesorden disse besparelser er.

Vi vil gerne medvirke til en beskyttelse og sikring af landets naturværdier samt rekreative områder, og det er min opfattelse, at lovforslaget på en lang række områder imødekommer sådanne intentioner.

Jeg skal derfor tilsige en objektiv og saglig udvalgsbehandling fra det konservative folkepartis side, og jeg mener, at lovforslaget har behov for en endog meget grundig udvalgsbehandling. Jeg kan dog allerede nu oplyse ministeren om, at vi har mange spørgsmål at stille til belysning af dette meget vigtige og meget omfattende lovforslag.

På en række områder er der tale om ændringer i forhold til den nugældende lov, men det overrasker mig, at netop miljøministeren, der som bekendt også har andre områder under sin ressort, fremsætter dette forslag uden en ændring af § 57, der fastsætter bestemmelser om anbringelse af reklamer i fri luft.

Det kan næppe være ministeren ubekendt, at netop denne paragraf har givet anledning til mange problemer bl. a. for sejlspporten,

[Keld Andersen]

hvor små fredelige og aldeles uskadelige optimistjoller ikke må sejle med reklamer i sejlene i henhold til § 57.

Såfremt dette forbud opretholdes, vil det være til skade for mange sejlkubber, der på en god og sund måde beskæftiger mange unge og netop får mulighed herfor ved at modtage disse joller gratis fra forskellige firmaer. Opretholdelse af forbuddet vil betyde, at mange sejlkubber ikke fremover vil få mulighed herfor.

Dersom vi ikke ændrer formuleringen af denne paragraf, vil det desuden kunne betyde, at de mange tusinde, der deltager i mange motionsløb landet over, ikke kan deltage, hvis de, som det ofte er tilfældet, blot har en beskeden reklame på deres dragt eller sko. Ministeren må nok også forberede sig på at bede HT-busserne fjerne reklamerne, når de kører igennem en skov, hvis denne paragraf opretholdes. Jeg forbeholder mig derfor allerede på nuværende tidspunkt at stille ændringsforslag til denne paragraf.

Konklusionen af dette må blive, at vi tilsiger ministeren en positiv udvalgsbehandling med hensyn til både lovforslag nr. L 130 og L 131, medens vor endelige stilling afhænger af, hvad vi når frem til under udvalgsarbejdet.

Ebbe Carlsen (CD):

Da mit partis ordfører i denne sag, hr. Bollmann, er forhindret i at være til stede i dag, skal jeg på hans vegne fremsætte nogle kommentarer til det fremsatte forslag til lov om ændring af naturfredningsloven.

Centrum-demokraterne ser med sympati på dette velmente forsøg på at forbedre lovgrundlaget for naturbeskyttelsesarbejdet her i landet. Vi har med tilfredshed konstateret, at der gennem den regionale fredningsplanlægning vil ske en udpegning af de vigtigste naturområder i regionen, og at der vil blive fastlagt retningslinjer for disse områders beskyttelse, pleje og rekreative anvendelse.

Vi er endvidere tilfredse med, at der ved lovforslaget inddrages ændringer af private vandløb og moser under godkendelsesordningen for offentlige vandløb og naturlige søer, og det er åbenbart også på høje tid, at der iværksættes en forstærket beskyttelse af de ferske vande især af hensyn til besvarelsen af et varieret dyre- og planteliv.

Centrum-demokraterne har været lidt betænkelige ved de administrative konsekvenser af denne indgribende regulering, men vi har med tilfredshed konstateret, at de samfundsøkonomiske konsekvenser er til at overskue. En udgift på 11 kr. årlig pr. indbygger må da vist siges at være billigt sluppet, hvis ellers de forventninger til en forbedret naturbeskyttelse, som miljøministerens skriftlige fremsættelse af lovforslaget giver os, lader sig indfri.

Lovforslaget i øvrigt giver ikke centrum-demokraterne anledning til bemærkninger, og vi kan tilsige en positiv udvalgsbehandling.

I øvrigt skal jeg tilføje, at centrum-demokraterne ikke har bemærkninger til de foreslåede konsekvensændringer i relation til lovforslaget om ændringer i naturfredningsloven.

Alfred Andersen (SF):

Det foreliggende lovforslag egner sig efter min mening bedst til udvalgsbehandling, og jeg skal derfor nøjes med at knytte nogle korte bemærkninger til det her. Alle partier har jo diskuteret rimeligheden i at nedlægge planlægningsudvalgene og overføre deres opgaver til amterne, og derfor er det nok klogt ikke at sige for meget i første omgang om dette problem; vi får lejlighed til i udvalget sammen med de deputationer, der nok kommer i denne anledning, til at drøfte, hvad vi mener der kan sættes i stedet. Jeg kunne forstå på den socialdemokratiske ordfører, at også han var lidt betænkelig og ville have en slags forbrugerråd el. lign. sat i stedet.

Det er givet, at fredningsplanudvalgene har folk i deres rækker, som har stor ekspertise, og som interesserer sig særlig netop for dette område, og derfor kan man nok nære betænkelighed ved, at det for fremtiden er politikerne, der skal afgøre sagerne. Rundt omkring i landet oprettes i øjeblikket den ene miljølister efter den anden. Det kunne tyde på, at politikere ikke har den nødvendige interesse for miljøspørgsmål. Derfor har vi vores betænkeligheder ved, at de folk, som er i fredningsplanudvalgene, skal ud af billedet. Men det er som sagt noget, man kan diskutere i udvalget, og derfor vil jeg også vente med at tage stilling til lovforslag nr. L

[Alfred Andersen]

131, som netop er en konsekvens af, at vi vedtager lovforslag nr. L 130.

Bolvig (RV):

Vi behandler i dag et forslag om ændring af en lov, som mange udlændinge kalder enestående god og fremsynet. Selvfølgelig kan noget enestående godt blive bedre, men det giver i hvert tilfælde en stor forpligtelse, der kræver ekstraordinært megen omtanke. Samtidig med at både interesse og forståelse for naturværdierne er voksende i befolkningen, er der også i et lille land som Danmark med en ekspanderende industri og et intensivt landbrug en stadig risiko for, at erhvervsmæssige og økonomiske interesser kan støde sammen med fredningsmæssige hensyn. Det har undertiden skabt konflikter, og flere vil følge. Skal man undgå dem, kræver det planlægning, både lokalt, regionsvis og på landsplan, så man i det mindste kan undgå overraskelser og alt for hastige afgørelser.

Fredningen vil ofte komme til kort over for økonomiske og udviklingsmæssige interesser, hvorfor sagen har brug for dels en god lov, der kan værne naturen og de landskabelige værdier, dels nogle vagthunde, der kan råbe gevalt, når lovens intentioner og bestemmelser ikke bliver overholdt.

Min største betænkelighed ved ministerens på mange måder fortræffelige og udmærkede lovforslag er, at han agter at fjerne de bedste vagthunde, fredningsplanudvalgene. Disse udvalg har fungeret godt, med engagement, jordforbindelse og sagkundskab. Jeg tror, ministeren er enig med mig i, at fredningsplanudvalgene meget dygtigt har varetaget de langsigtede bevaringsinteresser over for politisk-økonomiske afgørelser hos kommunale myndigheder. Mange kommunale repræsentanter har jo fremhævet værdien af, at fredningsplanudvalgene har kunnet se bort netop fra lokale hensyn.

Formanden for overfredningsnævnet har da også fremhævet, at udvalgene har spillet en afgørende rolle af mindst samme betydning som de særlige fredningsdomstole, fredningsnævnene. Det er væsentligt at være klar over, at på fredningsområdet er beboermedbestemmelse ikke nok. De, der ejer de fredningsværdige områder, skal selvfølgelig både tages med på råd og have indflydelse, de lokale omboende brugere ligeså, og sådan er

det jo også i dag. Men ejeres og brugeres interesser er tit ikke entydige, og de er ikke altid naturens. Og selv om de er det, er de ofte både diffuse i udtrykket og alt for svage over for udviklingen.

Når nu fredningsplanudvalgene skal nedlægges – og jeg fornemmer, der er flertal herfor – er det i hvert tilfælde af altafgørende betydning, at afløserne, de amtslige fredningsadministrationer, placeres stærkest muligt: spørgsmålet om indplacering er synonymt med graden af indflydelse. Lederen af fredningsadministrationen, fredningsinspektøren, må have direkte adgang til et politisk udvalg. Vi burde overveje, om ikke opgaverne er så store og så alsidige – tænk blot på friluftslivets voksende betydning – at det ville være klogt at overveje at nedsætte et særligt politisk udvalg. Jeg er meget betænkelig ved at skulle godkende en indplacering under de tekniske udvalg. I givet fald frygter jeg, at fredningsinteresserne meget ofte vil blive overset.

Jeg kan se, lampen lyser, og derfor har jeg altså ikke rigtig tidsmæssig mulighed for at fremhæve de mange gode ting, der er i lovforslaget, for der er mange gode bestemmelser. Der er værnet om de våde områder; dér kan det radikale venstre helt medvirke. Ministeren har levet op til henstillinger herom fra Europarådet. Men det er også på høje tid, at vi stopper den kolossale formindskelse af søer, vandhuller og moser. Det er tragisk i område efter område at se, hvordan de store landskabelige og biologiske værdier, der er knyttet til disse vådområder, er blevet ødelagt gennem de sidste to generationer.

Vi kan tilslutte os forslaget bestemmelser om en samlet nyordning for konservatorer samt de angivne muligheder for regulering dels af færdslen på ubeboede øer, dels af motorbådssejlad. Jeg vil spørge ministeren, om ikke det burde overvejes at sikre vore tiloversblevne hedestrækninger gennem bestemmelser om, at hedeopdyrkning kun må finde sted med amtsrådets tilladelse, altså et værn for disse tiloversblevne hedestrækninger svarende til ministerens forslag om et værn for vore søer og vandhuller.

Alt i alt er det et godt forslag, og vi skal tilsige ministeren en positiv udvalgsbehandling. Men som sagt bør drøftelserne især dreje sig om at sikre fredningsplanudvalgenes

[Bolvig]

afløser den bedst tænkelige indplacering i de amtslige organer.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg vil gerne begynde dér, hvor hr. Bolvig sluttede, nemlig med at nævne nogle af de positive ting i forslaget, for dem er der også nogle af, det er klart. Det gælder f. eks. spørgsmålet om – for nu at begynde bagfra – den udvidede bemyndigelse til internationale aftaler. Det mener vi også er nødvendigt, hvis man virkelig skal sikre den bedst mulige naturbeskyttelse. Der er også den mindre ting, som er nævnt i bemærkningerne, om handel med og konservering af planter og dyr, og ikke mindst det, der allerede er nævnt, fredningsmyndighedernes større indseende med vådområder.

Men hvis man stillede det spørgsmål: hvad er det egentlig, der har været hæmskøen, begrænsningen for, at den nuværende naturfredningslov har virket helt, som vi gerne ville have det? Ville svaret så lyde, at det var formuleringen af de enkelte lovbestemmelser, der var noget galt med? Efter vor opfattelse er det i højere grad et spørgsmål om den fulde folkelige forståelse for og opbakning af, at de problemer – altså en forståelse af at bevare områder for kommende slægter og forhindre en rovdrift på naturen – var vigtigere end spørgsmål om økonomi og effektivitet. Derfor er vi meget betænkelige ved forslaget om nedlæggelse af fredningsplanudvalgene, og det er også det, jeg gerne vil gøre et par bemærkninger om.

Det er det, der er det afgørende, for når man ophæver fredningsplanudvalgene, som de har været indtil nu, vil det forringe den folkelige indflydelse og indebære fare for, at det i endnu højere grad er økonomiske og effektivitetskrav i kommuner og amter, der bliver bestemmende for den fredningsindsats, der skal gøres. De løfter, der er givet af Amtsrådsforeningen, giver ingen garanti; man kan bare se på nogle af de konkrete sager, der har været igennem årene. Det fremgår helt klart deraf, at der er kommuner og amter, som har været en direkte hæmsko for, en bremse på, at man opfyldte det, som naturfredningsloven egentlig havde i sit indhold. Derfor er det klart, vi er meget betænkelige ved, at man vil ophæve disse udvalg, som bl. a. har sikret, at der var mulighed for

at følge med i, hvad der skulle ske. Nok er det positivt, at der skal være større offentlighed ved sagernes behandling, som man siger, ligesom det er positivt, når man i lovforslag nr. L 131 taler om udvidet klageadgang, men hvad er forudsætningen for, at man kan bevare interessen, og for, at den kan videreudvikle sig? Det er, at man også får mulighed for at få indflydelse i det omfang, man beskæftiger sig med tingene og sætter sig ind i tingene. Dér er vi altså bange for den begrænsning, der følger af, at de foreninger, der har påtaget sig den opgave, nu ikke alene ikke får mulighed for at følge med ved offentliggørelsen af forslag, men heller ikke som tidligere får mulighed for at være direkte med i interne debatter, fremsætte forslag og dermed øve en indflydelse, som gav dem kræfter og tro på, at deres arbejde gav resultat.

Vi må notere, at arbejdet med fredning og miljøbeskyttelse bliver forstået måske af den mindste del af befolkningen, og den del af befolkningen, der har forstået, hvad der i virkeligheden ligger i dette arbejde, skal kæmpe ikke alene mod den tilbageholdenhed, der er med at sætte sig ind i tingene, men også med de økonomiske magthavere herhjemme. Det er i virkeligheden sådan, at de, der har den afgørende indflydelse på det økonomiske område, i de fleste tilfælde er direkte modstandere af eller har andre interesser i den naturfredning, der er indeholdt i naturfredningsloven.

Det har vi også set allerede ved denne debat. Fremskridtspartiets stilling er jo i meget høj grad præget af, at de vil varetage de interesser, som har mere økonomisk basis end dette at bevare områder for menneskene i tiden fremover. Derfor vil det afgørende for vor endelige stilling i udvalget være, om man kan sikre en bevarelse af den folkelige indflydelse, som så småt var mulig efter den hidtidige lov.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg skal såmænd kun meddele, at vi naturligvis som vist alle politiske partier ønsker, at der skal være en naturfredningslov, og at denne lov skal være så god som muligt. Derfor vil vi også være med til en velvillig behandling af dette lovforslag, dog med den foreløbige bemærkning, at vi ser med megen

[Arne Bjerregaard]

skepsis på forslag om nedlæggelse af fredningsplanudvalgene, idet fredningsspørgsmål efter min opfattelse herefter stort set vil blive bestemt af skiftende politiske holdninger, og jeg er bange for, at disse kan komme til at mangle den kontinuitet, som en hensigtsmæssig fredning forudsætter.

Men bortset fra dette er vi positivt indstillet over for hovedintentionerne i dette lovforslag.

Alfred Hansen (DR):

Da mit partis ordfører i denne sag, fru Lis Starcke, ikke kan være til stede, skal jeg ganske kort i hendes fravær om et omfattende lovforslag sige, at vi fra retsforbundets side anerkender det store og omhyggelige arbejde, der ligger til grund for de vidtgående ændringer, der er foreslået. Formålet, nemlig at tilstræbe at værne Danmarks natur og landskabelige værdier og i videst muligt omfang give befolkningen mulighed for at nyde godt af disse, er bevaret. Og det er kun glædeligt, at større og større kredse har fået øjnene op for, at der må gøres en særlig indsats på dette område.

Forslaget har i udkast været forelagt de forskellige ministerier og talrige landsorganisationer samt alle de institutioner, der har virket under den hidtidige naturfredningslov, så det har været gennem en kyndig og alsidig vurdering.

Ved lovforslagene bringes de gældende bestemmelser fra 1969 i bedre overensstemmelse med den senere gennemførte kommunalreform.

Man kan nok beklage fredningsplanudvalgenes ophævelse, idet disse har udført et dygtigt arbejde, men vi anerkender, at man med dette lovforslag forsøger at opnå en balance mellem at decentralisere ved at lade amtsrådene etablere en særlig fredningsadministration forestået af en amtsfredningsinspektør og dog gennem fredningsstyrelsen at sikre sig et centralt organ, der varetager en vis ensartethed for hele landet.

Da et af formålene med de foreslåede ændringer har været at undgå dobbeltadministration og i det hele taget at opnå en forenklet administration, vil retsforbundet følge den fortsatte behandling af lovforslaget, så vidt som vi kan det uden at være medlemmer af det pågældende udvalg.

I det principielle er vi enige, alle de mange detaljer kan efter vores mening kun drøftes punkt for punkt under udvalgsarbejdet.

Vor stillingtagen til lovforslag nr. L 131 vil naturligvis afhænge af den endelige udformning og vor stillingtagen til lovforslag nr. L 130, idet lovforslag nr. L 131 er en konsekvensændring.

Wilhelm (VS):

Da vores ordfører i denne sag er optaget andetsteds i huset, skal jeg på hans vegne komme med nogle ganske korte bemærkninger om VS' stilling til lovforslagene.

Principielt kan vi støtte den omlægning af naturfredningsadministrationen, som indeholdes i forslaget. Det forekommer rigtigt, at der opbygges en egentlig fredningsplanlægning, som gør fredningsopgaver til opgaver, der er på linje med de øvrige regionale planlægningsopgaver. Som følge deraf forekommer det også naturligt, at amtsrådene overtager de opgaver, som har ligget hos fredningsplanudvalgene.

Men det er ikke uforståeligt, at lovforslaget har mødt en del modstand hos kommunerne, ligesom det er et problem for naturfredningsforeningerne, at de mister deres direkte indflydelse på naturfredningen. Der ligger nogle reelle problemer her, hvor det må være naturligt i udvalget at diskutere den mulige svækkelse af naturfredningsinteresser, som kan ske.

Regeringen vil modvirke en sådan svækkelse ved at styrke fredningsstyrelsens indflydelse på det regionale og lokale fredningsarbejde, og det kan vi støtte, men tilbage står en diskussion af, i hvilken udstrækning det faktisk kan ske med lovforslaget og med de økonomiske rammer, som der opereres med.

Af de øvrige ting i lovforslaget skal vi blot nævne den forstærkede beskyttelse af ferske vande; det kan vi gå ind for.

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Først vil jeg gerne takke for den generelt gode modtagelse, som de to lovforslag har fået af de forskellige ordførere her i dag. Det er klart, at der forestår et stort arbejde i udvalget, som vi naturligvis i ministeriet er beredt til at hjælpe med på alle områder.

Så vil jeg blot lige for god ordens skyld gøre en bemærkning til hr. Thorndahl. Når

[Miljøministeren]

hr. Thorndahl nævner, at kultur og miljø er to sider af samme sag – det er det – og nævner, at ministeren sidder og foretager uddelelser til Solvoggen og hr. Bent Haller, må jeg gøre opmærksom på, at det ikke er ministeren, der gør det, men et tre mands udvalg under Statens Kunstfond. Når jeg siger det for at klargøre det, er det ikke, fordi jeg har noget imod det, men fordi jeg vil gøre opmærksom på, at det er regeringens holdning, at det ikke skal være én eller anden tilfældig kulturminister, der skal forestå uddelingerne, men at det er sagkyndige; det er de folkevalgte både i folketinget og kommunerne, der skal lægge rammer og give bevillinger, men de skal ikke blande sig i indholdet. Kun den bemærkning som indledning for at sætte tingene helt på plads.

Så skal jeg gøre en enkelt bemærkning til hr. Keld Andersen angående spørgsmålet om, hvad det ville koste. Forslaget betyder en statslig besparelse på ca. 4,9 mill. kr., men en kommunal merudgift på ca. 10 mill. kr. eller i alt et offentligt merforbrug på godt 5 mill. kr. Dertil skal føjes, at der i mange år ikke er sket nogen udbygning af fredningspersonalet, således at der er et efterslæb. Derudover er der de store opgaver, der kommer, og de ville være kommet alligevel, uanset om man lagde det ud til amterne. Det er altså kun et efterslæb, der vil blive indhentet, og i betragtning af opgavens størrelse må man sige, at det stadig væk er meget små beløb, der bruges på naturfredning.

Så skal jeg gøre en enkelt bemærkning om de berømte joller, som jeg også kender. Det er klart, at et sådant tilfælde kan komme i karambolage med de faste bestemmelser, der står i loven, og vi kan vel diskutere, om man kan finde en løsning, men jeg vil gerne gøre opmærksom på, hvor vigtigt det er at have helt klare bestemmelser. Jeg havde i går besøg af en i øvrigt udmærket golf forening, som havde medbragt nogle skilte med reklamer, som de gerne ville have sat op på alle de grønne områder, hvor de havde golfbaner. Dertil er kun ét svar, nemlig at det under ingen omstændigheder vil blive tilladt. Vi må have ganske klare regler for den slags, så man ikke kommer ud i noget med stationære reklamer. Men jeg tror dog ikke, der er nogen, der vil stoppe hr. Keld Andersen, hvis han skulle deltage i et Eremitageløb el. lign. og havde B.T. på ryggen.

Der er to hovedområder, hvor lovforslagene indebærer ændringer, og som har givet anledning til kommentarer. Det er spørgsmålet om nedlæggelsen af fredningsplanudvalgene og den forstærkede beskyttelse af de ferske vande. Der har lydt både kritik og ros, det har været skidt, og det har været godt fra flere forskellige sider.

Jeg vil gerne sige til kritikerne af forslaget om at nedlægge fredningsplanudvalgene, at jeg skal være den første til at anerkende den store betydning, fredningsplanudvalgene har haft for dansk naturfredning. Både et par år som kulturminister, mens naturfredningen lå i kulturministeriet, og nu som miljøminister har jeg haft lejlighed til at lære udvalgenes arbejde at kende, og jeg har også lært at værdsætte det arbejde, de har udført.

Men når dette er sagt, må jeg også tilføje, at jeg tror, tiden er inde til en ændring, og at den nye planlægningslovgivning har skabt ændrede betingelser for udvalgene. Der er i dag skabt et sammenhængende planlægningssystem, planlovsreformen med by- og landzoneloven, lands- og regionplanlovene og kommuneplanlovene, som efterhånden kan siges på en måde at have sat fredningsplanudvalgene udenfor. Naturfredningsarbejdet står i fare for at komme uden for indflydelse på de vidtrækkende beslutninger, som træffes gennem regionplanlægningen og kommuneplanlægningen. Dertil kommer, at alene de begrænsede personaleresourcer, de bevillinger, udvalgene har haft at arbejde med, og den evige trussel om udvalgenes nedlæggelse har vanskeliggjort deres arbejde meget på det senere. Denne udvikling vil kun blive forværret, hvis vi atter giver udvalgene en frist for nedlæggelsen.

Jeg er overbevist om, at vi igennem forhandlingerne med amtsrådsforeningen er nået frem til en løsning, som vil vise sig at være den bedste for naturfredningsarbejdet. Jeg har under drøftelserne med amtsrådsforeningen mødt meget stor forståelse for fredningsinteressernes særlige karakter og for vort ønske om at give fredningsarbejdet en meget stærk placering i amtskommunernes politiske og administrative struktur. Resultatet af disse drøftelser er, at vi har opnået enighed om, at der skulle en bestemmelse i loven om oprettelse af et særligt embede under den amtskommunale forvaltning til varetagelse af det regionale fredningsarbejde.

[Miljøministeren]

Ønsket om at forbedre vilkårene for naturbeskyttelsen giver sig jo også udtryk i forslaget om en styrkelse af fredningsstyrelsen, og det anser jeg som en helt nødvendig ting, for at lovforslagets forskellige intentioner kan føres ud i livet.

Endelig indeholder lovforslaget en styrkelse af naturfredningslovgrundlaget på en række punkter, og det er spørgsmålene om fredningsplanlægning og beskyttelse af de ferske vande. Ved forslaget indføres en egentlig fredningsplanlægning, som vil få karakter af en amtskommunal sektorplanlægning på naturfredningsområdet på linje med f. eks. planlægningen efter miljøbeskyttelsesloven og råstofloven.

På grundlag af en kortlægning og vurdering af fredningsinteresserne skal hver amtskommune udarbejde en fredningsplan, der skal godkendes af miljøministeren. I planen skal der bl. a. ske en udpegning af regionens beskyttelsesværdige naturområder, ligesom det skal angives, hvorledes disse skal beskyttes, plejes og anvendes.

Forslaget om en skærpet beskyttelse af de ferske vande indebærer, at indgreb i private vandløb og moser kun må finde sted med tilladelse fra amtsrådene.

Der har i hvert fald fra en enkelt ordfører været udtrykt forbehold med hensyn til rimeligheden af sådanne restriktioner, og jeg kan da godt forstå, at landbruget ikke umiddelbart modtager et sådant forslag med begejstring – det ville måske også være for meget forlangt – men ved nærmere eftertanke tror jeg, at alle må være enige om, at det er vor forpligtelse som politikere at medvirke til at bevare natur og levesteder for dyre- og plantelivet her i Danmark, en forpligtelse, vi har over for os selv og over for vore efterkommere.

Der er siden begyndelsen og midten af forrige århundrede ved dygtige landmænds indsats og initiativ blevet inddraget meget store udyrkede arealer under plov, herunder bl. a. store vådområder. Denne udvikling er forudsætningen for det højt udviklede og intensive landbrug, vi har i dag, og som udgør en central del af grundlaget for landets økonomi. På et eller andet tidspunkt må vi imidlertid trække en grænse for den fortsatte beslaglæggelse af vore resterende, sparsomme naturressourcer, for det er en kendsgerning, at vore naturressourcer er svundet; de er

svundet foruroligende gennem de sidste årtier.

Regeringen mener, at denne grænse er ved at være nået nu, og at der derfor må etableres en effektiv kontrol med disse indgreb i vor natur. Det betyder naturligvis ikke, at alle vandløbsreguleringer og opfyldninger og afvandinger vil blive forhindret i fremtiden. Men ønskerne må i hvert enkelt tilfælde underkastes en vurdering og en afvejning. Jeg finder, at en sådan afvejning ligger i de bedste hænder, når ansvaret for den placeres hos amtsrådene. For at gøre ordningen rimeligt administrerbar vil der gennem en bekendtgørelse blive foretaget en afgrænsning af dens anvendelsesområde, således at inferior vandløb, afvandingsgrøfter o. lign. holdes uden for godkendelsesordningen.

Hr. Kristen Østergaard nævnte spørgsmålet om naturfredningens betydning og sagde, at den skulle have sin plads osv., men at man en gang imellem var lidt for emsig. Jeg tror, hr. Kristen Østergaard undervurderer befolkningens interesse i naturfredning i dag. Overalt hvor jeg kommer og har haft møder, kan jeg mærke en helt ændret holdning til disse ting. Det er klart, at der enkelte steder kan være gnidninger, og hvor man synes, man burde kunne komme lidt nemmere igennem med det, men det er meget sjældent, at man ikke igennem diskussionerne når frem til fornuftige resultater, hvør man også bøjer sig for den argumentation, der ligger i forhold til en stærk naturfredning her i landet.

Jeg tror, det er meget vigtigt, hvad der er blevet sagt om den folkelige opbakning og om den folkelige forståelse, og jeg tror, det er vigtigt at understrege, at man fastholder Danmarks Naturfredningsforenings beføjelse til at rejse fredningsager, således som den har haft den, lige fra den første fredningslov blev gennemført. Der må vi også nævne den udvikling, der er sket fra 1917 teknisk og på en hel række områder. Samfundet er blevet anderledes; dengang var det uhyre meget nemmere at sige, at landet forandrer sig jo ikke, men det gør det jo i dag. Tænk bare, hvor meget der er sket i de sidste 10–15 år, og hvordan det hele har ændret sig. Derfor må vi have fat i disse ting.

Jeg tror, det er vigtigt, at Danmarks Naturfredningsforening stadig væk kommer til at spille den rolle, den har gjort indtil nu, og hvis vi virkelig mener noget med at ønske, at

[Miljøministeren]

offentligheden skal inddrages i videre omfang i fredningsarbejdet, har vi stadig væk brug for Danmarks Naturfredningsforening med dens lange erfaring for at engagere store kredse af medborgere i debatten om naturfredning. Jeg mener også, at andre kan komme ind, f. eks. Friluftsrådet, idet det gennem bestemmelserne om en offentlighedsprocedure i forbindelse med fredningsplanernes udarbejdelse er sikret, at organisationer får kendskab til og kan kommentere de planer, der skal vedtages og godkendes, men inden dette sker.

Jeg skal til slut blot sige, at jeg mener, lovforslaget indebærer en modernisering og en styrkelse af naturfredningsarbejdet. Der peger jeg for det første på en styrkelse af de statslige ressourcer på naturfredningsområdet, for det andet på den indbyggede sikring af fredningsopgavernes indplacering i amtskommunernes administrative struktur i forbindelse med ophævelsen af fredningsplanudvalgene. For det tredje fastholdelsen af fredningsnævnene og overfredningsnævnet og deres centrale placering i fredningsarbejdet. For det fjerde styrkelsen af fredningsplanlægningen og dennes sammenhæng med regionplanlægningen. Endelig styrkelsen og beskyttelsen af de ferske vande.

Der er altså en balance, som det efter regeringens opfattelse er nødvendig at fastholde. Så skal jeg blot sige, at der er en tradition for, at naturfredningslovgivningen vedtages i enighed her i tinget eller i hvert fald med meget bred tilslutning i folketinget. Jeg håber også, det kan blive tilfældet denne gang.

Bolvig (RV):

Ud fra betragtningen om, at den, der tier, samtykker, kan jeg måske tage ministerens tavshed som udtryk for, at ministeren er enig med mig i, at man også burde overveje at inddrage de få hedestrækninger, vi har tilbage, under samme beskyttelse som vådområderne, idet jeg kan være fuldstændig enig med ministeren i de betragtninger, ministeren gjorde med hensyn til vådområderne.

Opmuntret af denne tavshed og dermed denne enighed vil jeg tillade mig at stille et par enkelte andre forslag til ministeren. Jeg tror, at der under hver amtskommune skal nedsættes et rådgivende udvalg for fred-

ningssektionen med medlemmer fra de primære amtskommuner, landbrugs- og skovbrugsorganisationer, Naturfredningsforeningen, Friluftsrådet og øvrige naturinteresserede foreninger. Jeg vil pege på nødvendigheden af, at der ved fredninger af fugleområder ved kysterne samtidig kan foretages fredninger på søterritoriet, idet mange af fuglearternes yngle- og rastemuligheder i sådanne områder i høj grad beror på, at der er levede muligheder både på land og i søen.

Både fredede og ikke-fredede områder af landskabet er jo, som alle ved, underkastet store forandringer. Det skyldes, at de fleste danske naturtyper er ustabile miljøer, hvor vegetationens karakter ændres successivt. Foruden disse naturgivne forandringer påvirkes miljøerne af menneskets aktiviteter, forureninger og mange andre ting, hvorfor jeg vil foreslå ministeren, at det i loven fremhæves, at der skal føres tilsyn med alle fredninger.

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Man siger jo nok, at den, der tier, samtykker, men man siger også: intet svar er også et svar. Jeg vil i forbindelse med både forslaget om hedestrækningerne og de andre forslag, hr. Bolvig nu fremsætter, blot gøre den bemærkning, at jeg synes, det er noget, der hører hjemme under udvalgsarbejdet; det er noget, der kræver eftertanke, og ikke noget, man tager stilling til her på den blanke dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til udvalget om fysisk planlægning. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven m.v. (Efterforskning i straffesager, anholdelse